

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Toruń, 8 sierpnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Stępniewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Domanowska

po rozpoznaniu na rozprawie 31 lipca 2019r.

sprawy z powództwa: (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko: Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w B.

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5417,00 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Elżbieta Stępniewicz

Sygn. akt I C 1393/18

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w pozwie wniesionym 5 lipca 2018 r. przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w B. domagał się zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 127.600,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 maja 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, iż należności tej dochodzi jako podwykonawca od pozwanego (będącego inwestorem) na podstawie art. 647¹ kc. Powód został przez pozwanego zaakceptowany jako podwykonawca. Generalny wykonawca czyli konsorcjum firm (...) S.A. (lider konsorcjum) i (...) Sp. z o.o. (partner konsorcjum) nie zapłacił powodowi całości należnego mu wynagrodzenia. Na dochodzoną kwotę składa się kwota pozostała do zapłacenia tytułem wystawionej przez powoda na rzecz (...) S.A. faktury VAT nr (...) z 6 kwietnia 2016 r. na kwotę 147.600,00 zł, z której należność została zapłacona przez (...) S.A. do kwoty 20.000,00 zł. Powód wywodził, że pozwany jako inwestor – stosownie do treści art. 647¹ kc – jest odpowiedzialny solidarnie z wykonawcą. Powód zaznaczył, że powstrzymał się ze skierowaniem pozwu w stosunku do generalnego wykonawcy (...) S.A., albowiem przed Sądem Rejonowym w Kielcach V Wydział Gospodarczy Sekcja ds. Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych toczy się pod sygn. V GU 271/17 postępowanie o ogłoszenie upadłości.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego w sprawie. Nadto wniósł o zawiadomienie (na podst. art. 84 kpc) o toczącym się postępowaniu przypozwanych (...) S.A. z siedzibą w K. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K..

Pozwany uzasadnił swoje stanowisko wskazując, że przypozwanie (...) S.A. z siedzibą w K. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. jest zasadne z uwagi na to, że pozwany zawarł z tymi spółkami umowę o wykonanie prac, na mocy której są oni odpowiedzialni wobec niego solidarnie za jej wykonanie, przy czym rzeczona umowa przewidywała między innymi całkowite zaspokojenie roszczeń podwykonawców. Wobec tego – jak podał pozwany – w razie uznania jego odpowiedzialności wobec powoda będzie przysługiwało mu roszczenie wobec przypozwanego o zaspokojenie powoda lub wyrównanie poniesionych w związku z tym kosztów. Odnosząc się natomiast do kwestii spornej, pozwany bazował na tym, że zgoda inwestora na zawarcie przez generalnego wykonawcę umowy o podwykonawstwo z powodem nie obejmowała rozszerzenia robót i zwiększenia wynagrodzenia powoda, dokonanych na podstawie aneksu nr (...) z 18 listopada 2014 r. do umowy nr (...) z 17 listopada 2018 r. Pozwany z ostrożności procesowej wniósł o oddalenie żądania zasądzenia odsetek ustawowych, z uwagi na to, że – jako inwestor - nie pozostaje on w opóźnieniu z zapłatą na rzecz powoda.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Zespół Opieki Zdrowotnej w B. (pozwany) 28 października 2014 r.; jako inwestor; zawarł z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K. (lider konsorcjum) i (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (partner konsorcjum) jako wykonawcą, umowę nr (...) na wykonanie zadania pod nazwą „Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa istniejących obiektów Zespołu Opieki Zdrowotnej w B.”.

Okoliczności bezsporne, patrz umowa nr (...) z 28.10.2014 r. wraz z aneksem nr (...) – k. 76-86

(...) S.A., **17 listopada 2014 r.;** działając jako wykonawca; zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (powodem), działającą jako podwykonawca, umowę nr (...), której przedmiotem było kompleksowe wykonanie przez powoda sieci zewnętrznych wodno – kanalizacyjnych i c.o. wraz z przyłączami na potrzeby zadania inwestycyjnego pod nazwą „Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa istniejących obiektów Zespołu Opieki Zdrowotnej w B.”.

Tytułem wykonania przedmiotu w/w umowy zostało ustalone wynagrodzenie ryczałtowe netto w wysokości 1.215.000,00 zł, do którego doliczany miał być podatek od towarów i usług (VAT) według stawki obowiązującej na dzień wystawienia faktury.

Zakres robót zleconych na podstawie w/w umowy obejmował:

- 1) wodociąg + komorę wodom., których wartość została ustalona na kwotę 95.000,00 zł,
- 2) kanalizację deszczową, której wartość została ustalona na kwotę 605.000,00 zł,
- 3) kanalizację sanitarną, której wartość została ustalona na kwotę 235.000,00 zł,
- 4) sieć ciepłą, której wartość została ustalona na kwotę 280.000,00 zł.

Na umowie podpisy złożyły osoby reprezentujące wykonawcę oraz podwykonawcę.

Dowód: umowa nr (...) z dnia 17.11.2014 r. – k. 8-11v

(...) S.A. **18 listopada 2014 r.** oraz powód zawarli aneks nr (...) do umowy nr (...) z 17.11.2014 r., na mocy którego – zwiększono wynagrodzenie ryczałtowe netto powoda o kwotę 123.000,00 zł. W związku z powyższym wynagrodzenie ryczałtowe netto powoda wzrosło do kwoty 1.338.000,00 zł.

Wartość poszczególnych robót została zmieniona w sposób następujący:

- 1) wodociąg + komorę wodom. – podwyższenie do kwoty 98.000,00 zł,

2) kanalizacja deszczowa – podwyższenie do kwoty 705.000,00 zł,

3) kanalizacja sanitarna (bez zmian),

4) sieć ciepła – podwyższenie do kwoty 300.000,00 zł.

Na aneksie nr (...) podpisy złożyły osoby reprezentujące wykonawcę oraz podwykonawcę.

Dowód: aneks nr (...) z 18.11.2014 r. – 12 i 12v, aneks nr (...) z dnia 27.01.2015 r. – k. 13 i 13v

Powód oraz wykonawca (...) S.A. nie powiadomił pozwanego o treści aneksu nr (...) zwiększającego wynagrodzenie powoda.

Dowód zeznania : M. R. (1) k. 110v 00:10:55, D. N. k.126 00:02:47, za pozwanego- D. S. k.127 00:33:38

(...) S.A. 7 grudnia 2015 r. oraz powód zawarli aneks nr (...) do umowy nr (...) z 17.11.2014 r., na mocy którego – z uwagi na zastosowanie zamiennych równoważnych materiałów – zmniejszono należne powodowi wynagrodzenie umowne o kwotę ryczałtową w wysokości 10.000,00 zł netto wraz z obowiązującym podatkiem VAT.

W konsekwencji wynagrodzenie umowne należne powodowi zostało ustalone na kwotę 1.328.000,00 zł wraz z obowiązującym podatkiem VAT.

Na aneksie nr (...) podpisy złożyły osoby reprezentujące wykonawcę oraz podwykonawcę.

Dowód: aneks nr (...) z 07.12.2015 r. – k. 14

Prace zlecone powodowi na podstawie umowy z 17 listopada 2014 r. zawartej z (...) S.A. zostały wykonane w terminie.

Protokół odbioru końcowego robót budowlanych został podpisany 6 kwietnia 2016 r.

Na protokole odbioru końcowego podpisy złożyły osoby reprezentujące wykonawcę oraz podwykonawcę.

Dowód: protokół odbioru końcowego robót budowlanych z 6.04.2016 r. – k. 16-17

W okresie od 11 sierpnia 2015 r. do 31 marca 2016 r. zostały wykonane przez powoda roboty zgodnie z umową nr (...) z 17.11.2014 r., Aneksem nr (...), których wartość według kosztorysu wykonawczego wynosiła 120.000,00 zł.

Dowód: protokół końcowy odbioru robót z 6.04.2016 r. – k. 18-19

Z tytułu prac wykonanych zgodnie z umową nr (...) z 17.11.2014 r. oraz aneksem nr (...)

z 18.11.2014 r. powód 6 kwietnia 2016 r. wystawił na rzecz (...) S.A. fakturę VAT nr (...) na kwotę 120.000,00 zł netto, tj. 147.600,00 zł (brutto).

Dowód: faktura VAT nr (...) – k. 20

Pismem oznaczonym datą 17 marca 2016 r. pozwany skierował wobec wykonawców, podwykonawców, dalszych podwykonawców oraz dostawców zapytanie w przedmiocie stanu zaległych, wymagalnych i niewymagalnych względem nich należności (...) Spółki Akcyjnej.

W e-mailu z 6 kwietnia 2016 r. – w związku z w/w pismem – powód poinformował pozwanego, że do rozliczenia z (...) S.A. pozostały:

1) umowa nr (...) z 10.08.2015 r., faktura VAT na kwotę 45.292,97 zł brutto, której termin płatności został wyznaczony na dzień 30.03.2016 r.,

2) umowa nr (...) z 17.11.2014 r. wraz z aneksem nr (...) z 18.11.2014 r., w związku z którą do zafakturowania pozostała kwota 130.000,00 zł netto (159.900,00 zł brutto).

Dowód: pismo z dnia 17.03.2016 r. – k. 23, wiadomość e-mail z 6.04.2016 r. – k. 24-25

Inwestor (pozwany) 15 kwietnia 2016 r. oraz wykonawca tj. (...) S.A. z siedzibą w K. i (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. podpisali protokół odbioru końcowego inwestycji.

Dowód: protokół odbioru końcowego inwestycji z 15.04.2016 r. - k. 21-22

(...) S.A. 27 lipca 2016 r. dokonała częściowej zapłaty należności wynikającej z wystawionej przez powoda faktury VAT nr (...) w wysokości 20.000,00 zł.

Dowód: potwierdzenie wykonania operacji – k. 27

Pismem oznaczonym datą 20 kwietnia 2018 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty pozostałej należności wynikającej z faktury VAT nr (...) w wysokości 127.600,00 zł.

Dowód: pismo z 20.04.2018 r. wraz z potwierdzeniem nadania przesyłki poleconej – k. 28-29

W odpowiedzi na w/w pismo pozwany - pismem oznaczonym datą 30 kwietnia 2018 r. - poinformował powoda, że wystąpi do generalnego wykonawcy o zajęcie stanowiska, co do zasadności dochodzonej przez niego należności, wskazanie sposobu i terminu jej zaspokojenia, a także ewentualnych przyczyn odmowy.

Dowód: pismo z 30.04.2018 r. – k. 30

Pismem z 15 maja 2018 r. (...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w K. poinformował pozwanego, iż wierzytelności przysługujące wierzycielom wobec spółki powstałe przed dniem 12 stycznia 2018 r. będą podlegały zaspokojeniu na zasadach określonych w układzie, który zostanie poddany pod głosowanie wierzycieli w toku postępowania sanacyjnego.

Dowód: pismo z 15.05.2018 r. – k. 93

Powód z tytułu wynagrodzenia za prace wykonane w charakterze podwykonawcy (umowy z 28 października 2014r. wiążącej pozwanego z wykonawcą), przy realizacji zadania: „Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa istniejących obiektów Zespołu Opieki Zdrowotnej w B.” otrzymał łączną kwotę **1.228.000,00 zł netto**.

Okoliczności bezsporne, patrz k.135

Przed Sądem Rejonowym w Kielcach, V Wydział Gospodarczy Sekcja ds. Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych, pod sygn. akt V GU 271/17, toczy się postępowanie o ogłoszenie upadłości (...) S.A.

Dowód: odpis KRS nr (...) – k. 39-47

Stan faktyczny ustalony w sprawie właściwie był pomiędzy stronami bezsporny. Istota sporu sprowadzała się do wyjaśnienia przez Sąd, która ze stron w świetle obowiązujących przepisów prawa ze stanu faktycznego wyprowadza właściwe wnioski prawne.

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków, zeznania ich uzupełniały materiał dowodowy w postaci dokumentów, jaki został zebrany w sprawie. Świadkowie D. N. oraz M. R. (2) zgodnie zeznali, że pozwany nie był informowany o treści aneksu nr (...) z 18.11.2014r. Zeznania ich były zgodne z zeznaniami D. S.- dyrektora pozwanego, zaś pozostali świadkowie: J. B. oraz K. Ż. nie potwierdzili aby aneks nr (...) został przekazany pozwanemu. Świadkowie ci nie pamiętali tego czy aneks został przedstawiony pozwanemu. Sam prezes powoda zeznał, że nie pamięta czy aneks był zgłaszany pozwanemu. J. I. nie wyjaśnił też w żaden logiczny sposób dlaczego do zmiany wysokości wynagrodzenia

należnego powodowi doszło dzień po dniu. Podał jedynie, że w niniejszej sprawie dochodzi do zwrotu wykonania przepompowni deszczowej. Należy zauważyć, że zarówno w umowie z 17.11.2014r. (k.9v), jak i aneksie nr (...) z 18.11.2014r.(k.12) widnieją pozycja kanalizacja deszczowa, która to pozycja rozbita jest na dalsze pozycje:

1. pozostałe,
2. dostawa wraz z montażem pompowni ścieków,
3. dostawa wraz z montażem separatora betonowego.

Różnica polega na tym, że koszt wykonania kanalizacji deszczowej 17.11.2014r. wynosił 605 tys. zł netto, a 18.11.2014r. wzrósł do 705 tys. zł.

Za wiarygodne Sąd uznał zgromadzone w sprawie dokumenty, żadna ze stron nie negowała ich autentyczności.

Sąd uznał za bezsporne te okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie i odpowiedzi na pozew którym strona przeciwna nie zaprzeczyła (art. 230 k.p.c.).

Zgodnie z art. 647¹ § 1 k.c. w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647, zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców. W myśl § 2 cytowanego artykułu do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy. Z kolei na podstawie § 5 art. 647¹ k.c., zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

Jak podkreśla się w literaturze i judykaturze, w art. 647¹ § 5 k.c. zastosowano konstrukcję odpowiedzialności solidarnej ex lege za cudzy dług. Jest to przypadek solidarności typu gwarancyjnego; inwestor pełni w istocie rolę ustawowego poręczyciela gwarancyjnego wykonawcy. Warunkiem jednak tej odpowiedzialności jest to, by inwestor znał treść tych postanowień umowy wykonawcy z podwykonawcą, które wyznaczają zakres jego solidarnej odpowiedzialności. **Są to między innymi postanowienia dotyczące wysokości wynagrodzenia podwykonawcy lub sposobu jego ustalenia, a także zasad czy podstaw odpowiedzialności wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy. (zob. wyrok SN z 6 października 2010 r. II CSK 210/10, OSP 2012, nr 5, poz. 48).**

Wynikająca z powyżej przywołanego artykułu kodeksu cywilnego dodatkowa ochrona związana z odpowiedzialnością solidarną inwestora nie przysługuje wszystkim podwykonawcom, którym generalny wykonawca lub inny podmiot powierzył część prac. Jest to ochrona przewidziana tylko dla tych podwykonawców (oraz dalszych podwykonawców), którzy wykonują prace na podstawie umów, na których zawarcie inwestor wyraził (choćby w sposób dorozumiany) zgodę. W konsekwencji podwykonawca chcący korzystać z tej ochrony **powinien zadbać o uzyskanie zgody inwestora** na nawiązanie umowy, na podstawie której wykonuje prace. W przypadkach, gdy zgoda inwestora przyjmuje postać oświadczenia wyrażanego konkludentnie, powinnością podwykonawcy jest zadbanie o wystąpienie przesłanek skuteczności takiej zgody, w tym w szczególności o **uzyskanie przez inwestora pozytywnej wiedzy o istotnych postanowieniach umowy**. Przesłanka pozytywnej wiedzy inwestora, tj. **wiedzy o osobie podwykonawcy, zakresie powierzonych mu prac i wysokości wynagrodzenia** zapewnia inwestorowi możliwość dokonania racjonalnej oceny zatwierdzanej umowy i związanej z tym odpowiedzialności solidarnej. Przesłanka ta pozwala także na jurydyczne powiązanie dorozumianego oświadczenia woli inwestora z akceptacją przez inwestora granic odpowiedzialności wynikającej z art. 647¹ § 5 k.c. (tak P. Drapała w głosie do ww. wyroku SN z 6 października 2010 r. II CSK 210/10).

W podobny sposób wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie V ACa 283/13. Sąd Apelacyjny zauważył, że wyrażenie zgody przez inwestora na zawarcie umowy pomiędzy wykonawcą, a podwykonawcą w sposób dorozumiany jako „**szczególny**” sposób, wymaga zachowania pewnego **minimum przesłanek**. Choć inwestor nie musi znać treści całej umowy lub projektu, ale jego zgoda na zawarcie umowy jest skuteczna gdy dotyczy konkretnej umowy, której postanowienia istotne - decydujące o zakresie solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą za wypłatę wynagrodzenia podwykonawcy są znane inwestorowi, albo z którymi miał możliwości zapoznania się.

Zdaniem Sądu ciężar dowodu, iż inwestor wiedział o zawartej umowie podwykonawczej, a także o zawartych aneksach; obciąża podwykonawcę powołującego się na powstanie odpowiedzialności solidarnej inwestora. Podmiotem najbardziej zainteresowanym tym, aby inwestor wyraził zgodę na zawarcie umowy między wykonawcą i podwykonawcą, a przez to przyjął na siebie odpowiedzialność solidarną za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy - jest podwykonawca. Wykonawca nie jest bowiem beneficjentem solidarnej odpowiedzialności, jaką ustawa nakłada na inwestora, stąd może mu nie zależeć na dopełnieniu obowiązku przewidzianego w art. 647¹ § 2 k.p.c.

Pozwany konsekwentnie twierdził, że choć znał treść umowy wiążącej powoda z wykonawcą, nie znał treści aneksów do umowy. Pozwany jednocześnie podnosił, że z zobowiązań finansowych względem podwykonawcy wywiązał się, gdyż zostało mu wypłacone wynagrodzenie wynikające z umowy z **17 listopada 2014 r.**

Zdaniem Sądu powód nie wykazał w toku postępowania dowodowego, że pozwanemu znane były zapisy aneksów jakie zawarł z wykonawcą. Należy zauważyć, że powód nie wykazał także aby pomiędzy 17 listopada a 18 listopada 2014r. (gdy doszło do podpisania aneksu) zmienił się zakres prac jakie miał wykonać powód. Z zapisu aneksu z 18 listopada 2014r. wynika, że jedynie zmiana uległa wartość prac, które wykonać ma powód o 123 tys. zł. Zdaniem Sądu nie powiadomienie inwestora o treści aneksu zwiększającego wynagrodzenie podwykonawcy o 123 tys. zł skutkowało musiałoby w niniejszej sprawie oddaleniem powództwa. Gdyby poglądu tego nie podzielać należałoby uznać, że inwestor godząc się na wykonywanie prac przez konkretnego podwykonawcę, przyjmuje na siebie solidarną odpowiedzialność za zapłatę każdego wynagrodzenia niezależnie od tego czy wzrosłoby ono (pomimo nie rozszerzenia zakresu prac) o złotówkę czy o milion złotych. Podwykonawca wiedząc o zmianie wysokości wynagrodzenia w okresie 24 godzin od zawarcia pierwszej umowy powinien był licząc się z możliwością skorzystania z odpowiedzialności gwarancyjnej inwestora sprawdzić czy wykonawca powiadomił inwestora o treści aneksu (patrz uzasadnienie wyroku SN z 21.10.2016r. IV CSK 834/15 nr LEX 2163313). Należy podkreślić, że w myśl umowy wiążącej pozwanego z (...)em i (...) jako wykonawcą z 28.10.2014r. wynikało zobowiązanie wykonawcy do sporządzenia na piśmie umów z podwykonawcami i przekazania pozwanemu kopii każdej umowy (§8 ust.6 umowy na k. 78v).

Z wyżej wskazanych względów oraz wobec otrzymania przez powoda w całości wynagrodzenia wynikającego z umowy z 17 listopada 2014r. – bez aneksu; w łącznej kwocie 1.228.000zł netto; powództwo należało zdaniem Sądu oddalić.

O kosztach procesu, na które złożyło się wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 5400zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa, Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c.

Z.

1. (...)

2. (...)

T. 12.08.2019r.